

De afstand tussen bestuur en bevolking

Anton C. Zijdeveld

#Het nieuwe kabinet trekt de eerste honderd dagen van zijn bestaan door de maatschappij. Er zou een kloof zijn ontstaan tussen politici en burgers. Die moet overbrugd worden. Dat klinkt redelijk en verstandig, maar is het bij nader inzien niet.

#De landsbestuurders ontkomen er natuurlijk niet aan om toch vooral met de leidinggevendenden van maatschappelijke organisaties te praten. Deze managers zullen wel wat ‘gewone mensen’ optrommelen, maar die vormen uiteraard geen representatieve steekproef. Uiteindelijk krijgen de Haagse politici te horen en te zien, wat evengoed uit kranten, documentaires en onderzoeksrapporten gehaald kan worden. Daar hoeven ze de deuren van hun ministeries niet voor uit te gaan. Het is uiteindelijk niet meer dan symboolpolitiek – en dat van het nogal populistische soort.

#Daar komt iets bij dat veel belangrijker is. Vlakbij de ministeries staat het parlement dat bestaat uit door de burgers gekozen en naar Den Haag afgevaardigde vertegenwoordigers. Het is het hart van onze democratie. Honderd dagen Den Haag verlaten en de vertegenwoordigers van het volk de rug toekeren is een affront tegen de democratie. Als de afstand tussen ‘Den Haag’ en de burgers te groot is, dan moeten we met elkaar bezien hoe we het huidige systeem van evenredige vertegenwoordiging kunnen veranderen. Zo zou een deel van de parlementsleden direct vanuit districten naar Den Haag afgevaardigd kunnen worden. Het fenomeen dat ministers en staatssecretarissen het land in trekken om in nader contact met de bevolking te komen, is zot en draagt in niets bij aan een vermindering van de afstand tussen Den Haag en de samenleving. Misschien zelfs wel in tegendeel, want de mensen gaan al gauw denken dat hun privé belangen en sores nu op het hoogste niveau serieus worden genomen. Later ontdekken ze dat dit niet het geval is. De afstand tot ’s lands bestuurders groeit dan alleen maar.

#Een derde bezwaar: daarin mede door de media gestimuleerd willen we dat politici dichter bij ons staan. We willen achter de minister de mens waarnemen en ervaren en zien dat de bestuurder net als wij, ook best wel een gewoon mens is. We zien ze al bijna dagelijks op de beeldbuis in de huiskamer, maar dat is nog behoorlijk abstract. En als ze dan genuanceerd en deskundig over hun beleidsterrein gaan praten, zappen we snel over naar een ander kanaal. We willen dat ze gewone mensentaal spreken en daar maken de ondervragende journalisten ook altijd een punt van. Liever plat dan grondig, liever vlak dan diep.

#Dit is een ernstige fout. Volgens mij moeten ministers en staatssecretarissen afstand bewaren, niet omdat ze – wat vroeger wel gedacht werd – van een ander (hoger, beter, verstandiger) soort zijn, maar omdat ze op een hoog abstractieniveau moeten opereren. De daarvoor benodigde rationaliteit is buiten het parlement moeilijk te communiceren. Ook is de verantwoordelijkheid heel apart, namelijk niet direct en hecht verbonden met de belangen van een politieke partij. Het kabinet moet op overtuigende en gezaghebbende manier in debat gaan met de vele, vaak luidruchtige monden in het parlement. Mentale en fysieke afstand tot parlement en maatschappij is daarbij een eerste vereiste. Een minister in hemdsmouwen, pratend met ‘gewone mensen’ is misschien wel leuk, maar niet overtuigend. Dat is ook helemaal zijn taak niet, want hij is geen volksvertegenwoordiger.